

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 20/06

Meditaties: Deze meditatie staat ook online op https://youtu.be/eN_B_pU6JgU

Doodsgevaar

Meditatie door ds Jelle Brouwer (Mechelen-Noord)

Intro: Who by Fire (Leonard Cohen)

And who by fire, who by water
Who in the sunshine, who in the night time
Who by high ordeal, who by common trial
Who in your merry merry month of May
Who by very slow decay
And who shall I say is calling?

En wie (sterft) door vuur, wie door water
Wie in het zonlicht, wie 's nachts
Wie door een Godsoordeel, wie in een rechtszaak
Wie in de vrolijke meimaand
Wie door heel langzaam weg te rotten
En wie moet ik zeggen dat hen roept?

Welkom en bemoediging

Beste vrienden,
van harte welkom in onze online dienst. We mogen ons erover verheugen, dat de situatie rond de corona-pandemie de goede kant uit gaat. De beperkingen worden één voor één opgeheven.

De kerkdeuren gaan langzamerhand weer open.

We zijn op weg naar het rijk van de vrijheid. Maar dat bepaalt ons juist vandaag, op Wereldvluchtelingendag, bij al die mensen die op de loop zijn gegaan voor onvrijheid, voor geweld, vervolging, honger en armoede en die hun geboortegrond ontvlucht zijn omdat ze daar de dood elke dag in de ogen zien.

Mensen die onbetrouwbare organisaties betalen om de hachelijke oversteeek naar Europa te maken en van wie elk jaar duizenden onderweg omkomen en aanspoelen aan de grenzen van ons continent.

In het interview dat Leonard Cohen gaf rond de tekst van zijn lied 'Who by fire' stelt hij expliciet de vraag naar de verantwoordelijkheid.

Wie of wat bepaalt wie er leeft of sterft?

Maar waar mensen elkaar laten vallen, zelfs in doodsgevaar, daar blijft de Heer altijd een betrouwbare toevlucht.

Ook deze viering beginnen we daarom in Gods naam.

Onze Hulp is in de Naam van de Heer,
Die hemel en aarde gemaakt heeft;
Die trouw blijft tot in eeuwigheid
En niet loslaat wat Zijn hand aan ons begon.

Genade zij u en vrede
van God onze Vader
en van Jezus Christus, onze Heer.

Amen

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 20/06

Kyriegebed

Laat ons de Heer aanroepen voor de nood van de wereld,
En Zijn naam prijzen, want Zijn barmhartigheid heeft geen einde.

Heer, wij komen tot U vanuit een wereld waar het niet veilig is,
aan alle kanten wordt het leven bedreigd
door ziekten en natuurrampen, door oorlog en gebrek aan voedsel.
Wij bidden U, open ons hart voor de nood van de ander.
Heer, ontferm U.

Heer, wij komen tot U vanuit een wereld waar onrecht heerst,
waar mensen worden vervolgd om hun overtuiging
en gediscrimineerd om de kleur van hun huid.
Wij bidden U, dat Gij ons leert kijken met uw ogen
en inzien dat elke mens telt en van waarde is.
Christus, ontferm U.

Heer, wij komen tot U vanuit een wereld waar de barmhartigheid zoek is,
waar mensen onverschillig staan tegenover het lot van de ander,
waar de korte-termijn-politiek en het economisch belang
de doorslag geven bij het nemen van beslissingen.
Wij bidden U, dat Gij ons aansteekt met het vuur van uw Geest,
die ons tot warme mensen maakt die geven om elkaar.
Heer, ontferm U.

God van leven en licht,
kom ons tegemoet met uw genade,
maak ons ontvankelijk voor uw Woord,
wek ons op en genees ons
van onze blindheid voor het leed dat ons omringt,
van onze doofheid voor de noodkreten van onze naaste.

Daarom roepen wij:
Heer, ontferm U over deze wereld,
Heer, ontferm U over ons. Amen

Lied: Alles wat adem heeft love de Here (NLB 146c: 1,3,6,7)

1. Alles wat adem heeft love de Here,
zinge de lof van Isrels God!
Zolang ik hier in het licht mag verkeren,
roem ik zijn liefde en prijs mijn lot.
Die lijf en ziel geschapen heeft
worde geloofd door al wat leeft.
Halleluja! Halleluja!

3. Welgelukzalig is ieder te noemen,
die Jakobs God als helper heeft!
Wat zou hem schaden, wie zou hem verdoemen,
die dag aan dag met Christus leeft?
Wie met de Heer te rade gaat,
die staat Hij bij met raad en daad.
Halleluja! Halleluja!

6. Vreemdeling, die hier op aard moet gedogen,
dat u de haat der mensen treft,
Hij richt u op, als gij neer zijt gebogen
en Hij buigt neer wie zich verheft.
Zijt gij in rouw, God is uw licht;
Hij schenkt, o blinde, u 't gezicht.
Halleluja! Halleluja!

7. Roemt dan, gij mensen, en lofzingt tezamen
Hem die zo grote dingen doet.
Alles wat adem heeft, roepe nu amen,
zinge nu blijde: God is goed!
Love dan ieder die Hem vreest
Vader en Zoon en Heilge Geest!
Halleluja! Halleluja!

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 20/06

Schriftlezing: Marcus 4:35-41

³⁵Aan het eind van die dag, toen het avond was geworden, zei hij tegen hen: ‘Laten we het meer oversteken.’³⁶Ze stuurden de menigte weg en namen hem mee in de boot waarin hij al zat, en voeren samen met de andere boten het meer op.³⁷Er stak een hevige storm op en de golven beukten tegen de boot, zodat die vol water kwam te staan.³⁸Maar hij lag achter in de boot op een kussen te slapen. Ze maakten hem wakker en zeiden: ‘Meester, kan het u niet schelen dat we vergaan?’³⁹Toen hij wakker geworden was, sprak hij de wind bestraffend toe en zei tegen het meer: ‘Zwijg! Wees stil!’ De wind ging liggen en het meer kwam helemaal tot rust.⁴⁰Hij zei tegen hen: ‘Waarom hebben jullie zo weinig moed? Geloven jullie nog steeds niet?’⁴¹Ze werden bevangen door grote schrik en zeiden tegen elkaar: ‘Wie is hij toch, dat zelfs de wind en het meer hem gehoorzamen?’

Verkondiging

Gemeente van Christus,

We leven in een wereld vol van angst en onheil. Zelfs in een relatief rustig en veilig land als België worden we van tijd tot tijd opgeschrikt door berichten over vergiftigde grond of een dreiging met moordaanslagen, om maar te zwijgen van de alledaagse gevaren van besmettingen - er sterven nog altijd elke dag 7 mensen aan Covid-19 - en verkeer. Als je daar voortdurend bij stil zou moeten staan zou je geen rustig moment meer kennen. En dus hebben we geleerd om het gevaar te negeren. Natuurlijk zou dat wel anders zijn, als we in een zelfde situatie zouden zitten als de leerlingen van Jezus, in een bootje op een uitgestrekt meer, ver van de kust, ten prooi aan de kracht van de elementen van wind en water. Wie de dood voor ogen heeft, kan niet kalm de afloop blijven afwachten. Die komt in actie en doet wat hij kan, ook al lijkt het zo goed als kansloos en brengt het nieuwe risico's met zich mee, zoals de oversteek van Afrika naar Europa. Natuurlijk gaat het niet op om de vlucht voor de dreiging van geweld of voor de hongerdood té direct te verbinden aan deze schriftlezing. Dit verhaal heeft geen directe link met de oversteek van de Middellandse Zee op wrakke bootjes en het daaruit voortvloeiende gevaar. Maar het staat er ook niet helemaal los van. Want het is wel merkwaardig, dat Marcus ons dit verhaal vertelt direct nadat hij de gelijkenissen van Jezus heeft neergeschreven - in dit evangelie staan ze allemaal bij elkaar op een rijtje. Net alsof hij wil zeggen, dat we ook hier met zo'n sleutelverhaal te maken hebben. Dat het gaat over een diepere waarheid dan we bij oppervlakkige lezing horen.

Laten we er dan eens aandachtig naar kijken. Het eerste dat ons wordt verteld, is dat de avond is gevallen. Het wordt donker in de wereld. En juist dan begint de grote oversteek van Jezus met zijn leerlingen. Alsof deze hele geschiedenis in het kader wordt gezet van de grote strijd tegen het kwaad, van het licht tegen de duisternis, het gevecht tegen de machten die de Schepping en het van God gegeven leven bedreigen. Het gaat hier dan wel om het meer van Galilea, maar het wordt getekend als een zee, een vertegenwoordiger van de grote vloed die vóór het begin van de wereld het ongeordende bestaan weerspiegelt. Daar waar het woord van de Heer grenzen gesteld heeft, scheiding gemaakt heeft tussen water en land, zodat er bewoonbare aarde ontstaat, daar gaan telkens opnieuw de chaosmachten van zonde en dood de confrontatie aan om Gods orde te ondermijnen en het leven onmogelijk te maken. Water en wind beuken in op het scheepje van de discipelen, en zij merken hoe machteloos ze daartegenover staan. Je kunt je voorstellen dat ze door doodsangst bevangen waren, maar het valt op, dat Marcus dat niet noemt. En tegenover al die opwinding staat dan Jezus, die door alles heen slaapt. ‘De slaap der rechtvaardigen’, noemen we dat en dat kun je in dit geval best heel letterlijk nemen. Want Hij weet van de door God gestelde grenzen, Hij wekt Gods Woord tot leven in zijn eigen bestaan en weet zich daardoor verzekerd van de bijstand van een machtig Bondgenoot. En dan klinkt er één van de kernwoorden van deze passage: ‘ze

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 20/06

maakten hem wakker.’ Dat klinkt als een vanzelfsprekendheid - als iemand slaapt, onbewust van het gevaar waarin hij verkeert, dan moet je hem of haar wakken. Maar ondertussen staat daar in het Grieks hetzelfde woordje dat ook wordt gebruikt voor de opwekking uit de dood, ‘egeirousin’. Alsof deze hele episode al vooruitwijst naar die ultieme kamp met Gods tegenstanders, alsof hier al een tipje wordt opgelicht van de sluier die nog over de rest van het evangelie hangt.

‘Meester, kan het u niet schelen dat wij vergaan?’ We horen het antwoord niet, lezen enkel dat Jezus in actie komt en de wind en de zee bestraffend toespreekt, ze hun plaats wijst, zoals in het verhaal van de Schepping en tot de orde roept. Maar het vervolg van het evangelie maakt duidelijk, hoe veel het de Heer kan schelen, dat zijn metgezellen in nood zijn en dreigen te bezwijken, hoe Hij zelfs zijn eigen leven heeft gegeven om ons uit de macht van zonde en dood te redden. Dan zal ook voorgoed duidelijk zijn, wat het antwoord moet zijn op de bange vraag waar onze lezing mee eindigt: ‘Wie is hij toch, dat zelfs de wind en het meer hem gehoorzamen?’

In Jezus zien we God zelf aan het werk, zoals Hij scheppend aanwezig is vanaf het begin van de tijden, in Hem komt ons de Vader tegemoet die ons zijn verbond aanbiedt. Hij nodigt ons uit om Hem te volgen naar het Koninkrijk van God dat op aanbreeken staat, een wereld waarin de Heer aan de macht is.

En dat betekent, dat we mogen rekenen op zijn bescherming tegen al wat het leven aantast, tot over de grens van de dood heen. Maar dat betekent ook, dat we geroepen zijn om te leven volgens zijn wetten, naar zijn wil.

Dat we niet langer simpelweg onze eigen zin kunnen doen, maar ons gebonden weten aan zijn Woord, dat ook nu grenzen stelt, zodat er bewoonbare aarde ontstaat. Dat we ons verbonden weten met de Heer en met elkaar, en daarom de ander ook met ontferming tegemoet zullen treden, omdat we weten hoezeer we zelf van ontferming leven.

En dan is het natuurlijk niet meer mogelijk, dat we het fort Europa afsluiten voor mensen die proberen de doodsdreiging te ontvluchten, omdat we bang zijn onze privileges te moeten opgeven.

Dan is het ondenkbaar om een beroep te doen op de christelijke waarden en op de rechten van de mens als fundament voor het project Europa, om tegelijk zelfs het meest fundamentele mensenrecht, het recht op leven, te misgunnen aan hen die zich aan onze grenzen melden en hen terug te drijven in de zee, waar God zich maar om hen moet bekommeren.

Zo ondergraven we onze eigen geloofwaardigheid, zo ondergraven we de kracht van ons getuigenis van een God van liefde die mensen tot liefde beweegt.

Jazeker, we mogen geloven in die God van genade, zoals Hij ons vanuit zijn Woord tegemoet komt, zoals Hij handen en voeten heeft gekregen in zijn Zoon Jezus.

Maar dan moeten we Hem ook de ruimte laten om ook met ons aan het werk te gaan, om ook ons te herscheppen naar het beeld van Christus.

Dan zullen we merken, dat er ook om ons heen wonderen gebeuren, tekenen van Gods kracht en van zijn liefde.

Niet omdat wij zulke goede mensen zijn, maar omdat Hij zo’n goede God is, iemand die zijn Schepping en zijn schepselen nooit laat vallen.

In de naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest.

Amen

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 20/06

Lied: Jezus, Meester aller dingen (NLB 352: 1,2,7)

1. Jezus, Meester aller dingen,
Woord van God van den beginne,
in het lot der stervelingen
brengt Gij tekenen tot stand.

2. Gij weerstaat de boze machten,
storm en ontij, donkre nachten
en 't gevaar dat wij niet achten :
richt U op en strek uw hand!

7. Zend uw adem, wend de steven,
dat uw schepelingen leven
door uw goede Geest gedreven
met het loflied in de mond!

Voorbeden

Goede God,

(Kerk in Actie – bewerkt)

Wij danken U, dat Gij een God van leven zijt, die het beste wil voor al uw mensenkinderen.

Wij danken U, dat we ons leven in uw hand mogen leggen
in het vertrouwen dat Gij ons nooit zult laten vallen.

Wij danken U, dat we mogen geloven dat uw macht groter is
dan alle krachten die in de wereld woeden,
en dat zelfs de dood ons niet uit uw liefde kan roven.

En we bidden U voor alle mensen die leven in angst en benauwdheid,
in situaties van onrecht en onvrede.

Op deze Wereldvluchtelingendag bidden wij u speciaal voor alle mensen op de vlucht.
Wereldwijd meer dan 80 miljoen mensen, 1% van de totale wereldbevolking,
een onvoorstelbaar groot aantal.

Wij bidden U

voor mensen die vluchten voor oorlog en onderdrukking,

die in hun eigen land ontheemd zijn geraakt

en ook voor hen die in de buurlanden worden opgevangen,

zoals de vele Syriërs in Turkije, en de Rohingya in Bangladesh. Dat ze een veilige plek mogen vinden
en mensen die zich over hen ontfermen,

voor vluchtelingen en asielzoekers die vastzitten op Griekse eilanden,

dat regeringsleiders zich hun lot aantrekken,

voor vluchtelingen die proberen hier een nieuw bestaan op te bouwen,

dat ze mensen mogen ontmoeten die hen echt zien en aan willen horen,

dat ze zich aanvaard mogen weten.

We dragen aan U op de slachtoffers van de wereldpolitiek,

de vluchtelingen die de dood vinden aan de grenzen van Europa,

waaronder de 1417 unieke mensenkinderen die het afgelopen jaar verdronken in de Middellandse Zee.

Wij bidden U

voor hulpverleners wereldwijd, zoals de mensen van de kerken en hulporganisaties in Griekenland,
dat ze kracht mogen ontvangen om mensen te helpen,

voor Europese leiders en de overheden in ons land,

dat ze de weg vinden naar een humaan migratiebeleid dat recht doet aan mensen in nood,

voor onszelf, dat wij in de vreemdeling onze naaste mogen herkennen

en ook bereid zijn om ons te laten veranderen door de ontmoeting met hen.

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 20/06

Wij willen U ook danken voor mensen die altijd weer klaar staan voor een ander, en U vragen om Uw zegen voor alle plaatsen waar ontmoetingen plaatsvinden tussen mensen uit verschillende culturen.

Zegen ook ons, dat wij ons niet laten meezuigen, de doodse diepte in van kortzichtig eigenbelang, maar in vertrouwen en geloof de weg gaan van uw Koninkrijk, als volgelingen van uw Zoon, Jezus Christus.

Gij, die alle chaos bedwingt
en mensen niet alleen laat,
omring ons met uw zorg
in Jezus, uw gezagvol Woord,
en laat het ons nooit ontbreken
aan die beloftevolle kracht,
die ons gaande houdt,
deze dag en alle dagen van ons leven.

In de stilte leggen we voor U neer, dat wat een ander niet voor ons kan zeggen...

Zo bidden we U, Heer onze God,
In de naam van uw Zoon, Jezus Christus, onze Heiland,
Die ons met deze woorden tot U heeft leren bidden:

Onze Vader, die in de hemelen zijt,
Uw Naam worde geheiligd; Uw Koninkrijk kome;
Uw Wil geschiede, gelijk in de hemel alzo ook op aarde.
Geef ons heden ons dagelijks brood;
en vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren;
en leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze.
Want van U is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid
tot in eeuwigheid.
Amen.

Slotlied: God, schenk ons de kracht (NLB 418)

1. God, schenk ons de kracht dicht bij U te blijven,
dan zal ons geen macht uit elkander drijven.
Zijn wij in U een, samen op uw wegen
dan wordt ons tot zegen lachen en geween.
2. Niemand kan alleen, Heer, uw zegen dragen;
zegen drijft ons heen naar wie vrede vragen.
Wat Gij schenkt wordt meer naar gelang wij delen,
horen, helpen, helen, vruchtbaar in de Heer.
3. Vrede, vrede laat Gij in onze handen,
dat wij die als zaad dragen door de landen
zaaiend dag aan dag, zaiend in den brede,
totdat in uw vrede ons hart rusten mag.

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 20/06

Zegen

Ga dan heen in vrede, dragend en uitdragend de zegen van God:

Moge God ons zegenen met onrust
bewerkt)

(Franciscaner zegenbede –

over gemakkelijke antwoorden, halve waarheden en oppervlakkige relaties,
zodat er diepgang moge zijn in onze harten.

Moge God ons zegenen met boosheid
over onrechtvaardigheid, onderdrukking en de uitbuiting van mensen,
zodat we mogen werken voor rechtvaardigheid, vrijheid en vrede.

Moge God ons zegenen met tranen
te plengen voor hen die lijden door pijn, verstoting, honger en oorlog,
zodat we onze handen zullen uitstrekken tot troost
om pijn in vreugde te veranderen.

Moge God ons zegenen met voldoende dwaasheid
om te geloven dat we verschil kunnen maken in deze wereld,
zodat we kunnen doen waarvan anderen zeggen dat het onmogelijk is.

En moge God ons zegenen met honger en dorst,
honger en dorst naar Christus zelf, zodat we niet zullen rusten,
totdat we onze rust gevonden hebben in Hem alleen.

AMEN

